

mezerou ve vzdělání, ale např. s úlohami, otázkami či pokusem, které by žákům mohly pomoci problém vyřešit.

Dosud jsem ale jen málokdy tuto svou přípravu využila, protože dost často již druhý den ráno žáci hned hlásili, že už ví, jak to je. Tyto chvíle považuji za jednu z nejlepších zpětných vazeb pro mě jako učitele. Žáci se dobrovolně zabývali probíraným učivem i mimo vyučování a nejednou do řešení problému zapojili své kamarády i celou rodinu. A všichni jsme se něco nového naučili.

Otázka 2. A kde na to mám vzít čas?

Nechat žáky diskutovat o problémech a dovolit jim samostatně hledat řešení je velmi časově náročné. Nejednou pak možná učitelé vyvstane na mysl, že se žáci jednomu tématu věnovali příliš dlouho a že to byla ztráta času. Mnohem rychlejší by bylo, kdyby si vše rovnou ukázali a vysvětlili.

Takovýto pohled pohlíží pouze na konkrétní matematické poznatky, které žák získal, avšak ne na schopnosti, které byly u žáka rozvíjeny. Diskusí se totiž žák učil také hledat argumenty, formulovat své myšlenky, naslouchat druhým, posuzovat příchozí informace, vytvořit si názor, diskutovat s ostatními. A tak mnohem důležitější než konkrétní poznatek je formování kognitivní a hlavně metakognitivní¹¹ sféry žáka.

Diskuse dále utváří také hodnotový systém žáka. Při diskusi se spolužáky se žáci učí spolupracovat; učí se týmové práci v tom smyslu, aby tým byl bez sociálního tření a aby výkonnost týmu byla optimální. Vzájemným sdílením svých nápadů, představ a jejich posuzováním tak spějí ke společnému cíli – odhalit pravdu. Spolupráce vytvořená nad řešením úloh přesahuje do sociální oblasti a žáci zesilují svá přátelství. Zažívají například radost z úspěchu svého spolužáka, budují větší vzájemné porozumění a respekt k názoru druhých.

Téma diskuse je velmi obsáhlé, proto jsem se zde zaměřila jen na některé jevy, které ji provází. A přestože by i tyto jevy zasloužily ještě daleko větší pozornost, pro mě jako učitele je nejdůležitější uvědomění, že možnost diskutovat s vrstevníky má v procesu učení pro žáka velký význam.

Roli učitele v diskusi se stále učím, protože je opravdu velmi náročná. Chce to cvik, neustálou sebereflexi svého jednání a dopadu svých reakcí na žáka i třídu, vydržet ve chvílích, kdy má člověk pocit, že všechna ta snaha vůbec nikam nevede, a věřit, že příležitostí mluvit dávám žákům více, než když půjdu mnohem snazší cestou a vše jim vyložím.

V některých třídách probíhají diskuse bez problémů, v jiných je to běh na hodně dlouhou trať. Věřím však, že má smysl dávat žákům příležitost mluvit o svých myšlenkách, a to i když třeba ne všechny pokusy nechat žáky diskutovat budou vždy zcela úspěšné.

Použitá literatura

BROUSSEAU, G. Theory of didactical situations in mathematics: didactique des mathématiques, 1970-1990. Edited and translated by N. Balacheff (et. al). New York: Kluwer Academic Publishers, 2002. ISBN 03-064-7211-2.

FISHER, R. Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0043-7.

GAVORA, P. Učitel a žáci v komunikaci. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-731-5104-9.

HEJNÝ, M. Vyučování matematice orientované na budování schémat: aritmetika 1. stupně. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-776-2.

¹¹ Vyšší sféra, kdy žák nejenže získává nové poznatky, ale také zjišťuje způsoby svého poznávání. Získává tedy nadhled nad svým učením, což mu ve výsledku umožňuje učit se kvalitněji a efektivněji.